

ORZECZNICTWO TRYBUNAŁU KONSTYTUCYJNEGO ZBIÓR URZĘDOWY

Seria B

Warszawa, dnia 29 października 2020 r.

Pozycja 333

POSTANOWIENIE z dnia 26 sierpnia 2020 r. Sygn. akt Ts 47/20

Trybunał Konstytucyjny w składzie:

Justyn Piskorski,

po wstępnym rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym skargi konstytucyjnej sp. z o.o. w sprawie zgodności:

art. 103 ust. 2 ustawy z dnia 28 kwietnia 2005 r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych (Dz. U. z 2019 r. poz. 785) w zakresie, w jakim „formułuje obowiązek wykazania przez spółkę z ograniczoną odpowiedzialnością, że jej wspólnicy również nie dysponują wystarczającymi środkami, by spółka mogła zostać zwolniona od kosztów sądowych” z art. 32 i art. 45 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej,

p o s t a n a w i a:

nadać skardze konstytucyjnej dalszy bieg.

UZASADNIENIE

W skardze konstytucyjnej wniesionej do Trybunału Konstytucyjnego 9 marca 2020 r. (data nadania) sp. z o.o. (dalej: skarżąca), reprezentowana przez radcę prawnego ustanowionego pełnomocnikiem z wyboru, wystąpiła z żądaniem przytoczonym na tle następującego stanu faktycznego.

Postanowieniem z 31 października 2019 r. (sygn. akt [...]) Sąd Okręgowy w P. (dalej: Sąd Okręgowy) oddalił wniosek skarżącej o zwolnienie od kosztów sądowych. W ocenie sądu skarżąca nie uzasadniła należycie swojego wniosku i nie wykazała w dostateczny sposób, że nie posiada środków na pokrycie kosztów sądowych.

Od powyższego rozstrzygnięcia wniesione zostało zażalenie do Sądu Okręgowego, który oddalił je postanowieniem z 12 grudnia 2019 r. (sygn. akt jw.), a następnie zarządzeniem z 14 stycznia 2020 r. (sygn. akt jw.) zwrócił skarżącą pozew z uwagi na nieuiszczenie opłaty sądowej.

Skarżąca wskazała postanowienie Sądu Okręgowego z 12 grudnia 2019 r. jako ostateczne w rozumieniu art. 79 ust. 1 Konstytucji.

Zaskarżone przepisy zdaniem skarżącej naruszają zasadę:

a) równości wobec prawa (art. 32 ust. 1 Konstytucji) „poprzez zachwianie proporcjonalności we wprowadzaniu różnicowania w grupie podmiotów ubiegających się o zwolnienie

od kosztów sądowych w sprawach cywilnych poprzez nałożenie na spółkę z ograniczoną odpowiedzialnością obowiązku, który z uwagi na brak prawnych instrumentów jest niemożliwy do wypełnienia”;

b) „prawa do sądu” (art. 45 ust. 1 Konstytucji) „poprzez uniemożliwienie merytorycznego rozpatrzenia sprawy z uwagi na oddalenie wniosku o zwolnienie od kosztów sądowych, którego uzyskanie przez spółkę z ograniczoną odpowiedzialnością opiera się na zasadach stojących w sprzeczności z istotą tej spółki i normami zawartymi w kodeksie spółek handlowych” (s. 15 skargi konstytucyjnej).

Naruszenia wyżej wymienionych praw skarżąca upatruje w „[n]ieuprawnion[ym] (...) wiazani[u] bytu finansowego spółki z sytuacją majątkową jej wspólników. [Ustawa z dnia 15 września 2000 r. – Kodeks spółek handlowych (Dz. U. z 2019 r. poz. 505, ze zm.)] wyrażnie nadaje spółce z ograniczoną odpowiedzialnością osobowość prawną, a przepis art. 151 kodeksu spółek handlowych (...) jednoznacznie wskazuje, że istotą konstrukcji spółki kapitałowej jest jej niezależny, odrębny od wspólników byt prawny, z czym wiążą się określone prawa i obowiązki. Zatem warunek wykazania, że również wspólnicy spółki nie są w stanie i nie mają dostatecznych środków na zwiększenie majątku spółki lub udzielenie spółce pożyczki nie koresponduje z podstawową cechą spółki kapitałowej, jaką jest posiadanie odrębnej od wspólników osobowości prawnej. Powyższe ma ten skutek, że [s]karżąca, w obliczu poniesienia znacznej szkody i utracenia płynności finansowej, została pozbawiona prawa do obrony swych praw przed sądem” (s. 2-3 skargi konstytucyjnej).

Trybunał Konstytucyjny zważył, co następuje.

Zgodnie z art. 61 ust. 1 ustawy z 30 listopada 2016 r. o organizacji i trybie postępowania przed Trybunałem Konstytucyjnym (Dz. U. z 2019 r. poz. 2393; dalej: u.o.t.p.TK) skarga konstytucyjna podlega wstępnemu rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym. Służy ono wyeliminowaniu – już w początkowej fazie postępowania – spraw, które nie mogą być przedmiotem merytorycznego rozstrzygania. Trybunał wydaje postanowienie o nadaniu skardze konstytucyjnej dalszego biegu, gdy spełnia ona wymagania przewidziane w ustawie oraz nie zachodzą okoliczności, o których mowa w art. 61 ust. 4 pkt 3 u.o.t.p.TK.

W ocenie Trybunału skarga konstytucyjna spełnia przesłanki przekazania jej do merytorycznego rozpoznania, albowiem:

1) skargę sporządził radca prawny, który przedłożył pełnomocnictwo szczególne do sporządzenia i wniesienia tego środka prawnego, a także do reprezentowania skarżącej w postępowaniu przed Trybunałem;

2) skarżąca wyczerpała przysługującą jej drogę prawną, ponieważ od postanowienia Sądu Okręgowego w P. z 12 grudnia 2019 r. (sygn. akt [...]) nie przysługuje żaden zwykły środek zaskarżenia;

3) dochowany został, przewidziany w art. 77 ust. 1 u.o.t.p.TK, trzymiesięczny termin wniesienia skargi, gdyż ostateczne, w rozumieniu art. 79 Konstytucji, rozstrzygnięcie zostało doręczone pełnomocnikowi skarżącej 18 grudnia 2019 r., a skarga konstytucyjna została wniesiona do Trybunału Konstytucyjnego 9 marca 2020 r. (data nadania);

4) prawidłowo określony został przedmiot kontroli, tj. art. 103 ust. 2 ustawy z dnia 28 kwietnia 2005 r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych (Dz. U. z 2019 r. poz. 785) w zakresie, w jakim „formułuje obowiązek wykazania przez spółkę z ograniczoną odpowiedzialnością, że jej wspólnicy również nie dysponują wystarczającymi środkami, by spółka mogła zostać zwolniona od kosztów sądowych”;

5) zakwestionowanym w skardze przepisom skarżąca zarzuciła naruszenie prawa równości (art. 32 ust. 1 Konstytucji) oraz prawa do sądu (art. 45 ust. 1 Konstytucji);

6) prawidłowo wskazano, w jaki sposób zdaniem skarżącej zakwestionowane w skardze przepisy naruszają prawa wymienione w pkt 5).

W związku z powyższym i zważywszy na to, że sformułowane przez skarżącą zarzuty nie są oczywiście bezzasadne (art. 61 ust. 4 u.o.t.p.TK), Trybunał – na podstawie art. 61 ust. 2 u.o.t.p.TK – postanowił nadać skardze konstytucyjnej dalszy bieg.